

KAUPUNKISTRATEGIA MAAILMAN TOIMIVIN KAUPUNKI

Kaupunkiympäristön toimenpideohjelma 2018-2021 Kaupunkiympäristön painotukset

Kestävän kasvun turvaaminen <ul style="list-style-type: none">➤ Asuntotuotannon edistäminen➤ Liikkumisen sujuvuus ja kestävät kulkumuodot➤ Keskustan elinvoimaisuuden kehittäminen➤ Moderni ilmastovastuu➤ Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat➤ Segregaation ehkäisy	Uudistuvat palvelut <ul style="list-style-type: none">➤ Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille➤ Kumppanuus ja osallisuus toimintatapana vahvistuvat➤ Hallitusti nopeampaan ja ketterämpään toimintakulttuuriin➤ Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö➤ Palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti
Vastuullinen taloudenpito <ul style="list-style-type: none">➤ Omaisuudenhallintaa toteutetaan elinkaaritaloudellisesti➤ Kiinteistökannan laadun parantaminen➤ Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus➤ Tuottavuuden parantaminen➤ Vahvistetaan kaupungin asemaa metropolialueena➤	

TOTEUMA 31.12.2019

Kympin johtoryhmässä 10.2.2020, jonka jälkeen kaupunkiympäristölautakuntaan

KESTÄVÄ KASVU				
Asuntotuotannon edistäminen				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Toteutetaan asumisen ja maankäytön ohjelmaa (AM): kaavoitus, tonttien luovutus, kaupungin oma asuntotuotanto.	<p><i>Vuoden loppuun mennessä kaavoitettu 760 120 asuntokerrosalaa, josta 343 677 täydennysrakentamiseen (45,2 %).</i></p> <p><i>Tontteja luovutettu ennätyksellisesti 308 500 k-m2, tavoitetta ei saavutettu. Toteutuneet Facta-aloitukset 1543 as. (tavoite 1500). Tavoite saavutettiin.</i></p>	<p>Tavoitteet toteutunevat.</p> <p>Asuntokerrosalatoteuma 31.12.2019 (tarkistettuja kaavaehdotuksia): 878 363 k-m2, josta täydennysrakentamiseen 281 424 k-m2 (joka on 40,2%, laskettuna koko vuoden tavoitteesta, 700 000 k-m2).</p> <p>Suurimmat kaavat mm. Hernesaari (316 000 k-m2), Nihti (124 050 k-m2), Hakaniemenranta (57 550 k-m2), Nallerinne (132 100 k-m2), Koirasaarentie ja Ilomäentie (59 748 k-m2). päivitetty PR 15.1.20</p> <p>Tontinluovutuksen osalta tavoite ei toteutunut. Asuntokerrosalaa luovutettiin 294 389 k-m2.</p> <p>Kaupungin oma asuntotuotanto: tavoite (1500 as.) uudisasunnon Facta-aloitusta saavutettiin (1505 as.).</p>		Piimies, Haapanen, Kivisyryjä
Sovitetaan infrahankkeiden investointiohjelma AM-ohjelmaan.	<p><i>AM-ohjelma on integroitu infratoimijoiden yhteiseen paikkatietopohjaiseen ohjelmointisovellukseen, Louhi-palveluun. Louhi-palvelun avulla tunnistetaan AM-kohteiden toteutusaikataulujen kannalta kriittiset infrahankkeet ja varmistetaan infrahankkeiden oikea-aikainen rakentaminen. Tietoja hyödynnetään yhteiseen ATO-mittaristoon, mittaristo on sovittu otettavaksi käyttöön vuonna 2019.</i></p>	<p>Vuodelle 2019 asetettu mittarit ovat seurannassa, seuranta osoittanut, että mittareiden kalibrointi kanslian kanssa on tarpeellista. Mittarit näyttävät epäluotettavaa tulosta.</p>		Putkonen
Tehostetaan täydennysrakentamista, hankkeet.	<p><i>Isoimmat hankkeet (suluissa asumista): Työnjohtajank adun korttelit (136 000 k-m2), Patterimäki (35 500 k-m2), Töölön sairaalan alue (26 420 k-m2), Jakomäen sydän (25 400 k-m2), Orapihlajatie ja Paatsamatien alue (24 450 k-m2), Puusepänkorttelit (11 350 k-m2). Yhteensä kaavoitettu 343 677 k-m2. Valittu</i></p>	<p>Täydennysrakentamiseen kaavoitettiin 281 424 k-m2, joka on 40,2%, laskettuna koko vuoden tavoitteesta (700 000 k-m2). Isoimmat hankkeet olivat Koirasaarentie ja Ilomäentien alue (59 748 k-m2), Maaherrantie 34-42 ja viereinen puisto (28 320 k-m2), Helsinki Garden (18 000 k-m2) ja Vallilan pohjoisosa (15 850 k-m2).</p>		Piimies

	<i>yhteistyössä kanslian kanssa kaupunki uudistusalueet ja priorisoitu painopistealueet.</i>			
Bulevardit ja niiden maankäyttö, hankkeet mm. Vihdintie, Tuusulanväylä.	<i>Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardin suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kylk 5.6.2018 ja Tuusulanbulevardin suunnitteluperiaatteet 18.12.2018</i>	Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupunginosan kaavarunko hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa 11.6.2019. Alueen asemakaavoitus tehdään vaiheittain kaavarungon pohjalta. Tarkempia selvityksiä käynnisteltiin koskien Niemenmäen länsipuolen, Munkkivuoren ostoskeskuksen ja Haagan liikenneympyrän aluetta.		Piimies
Pikaraitiotiet ja niiden maankäyttö, mm. Viikin-Malmin pikaratikka.	<i>Vihdintien bulevardin ja Läntisen kantakaupungin raitiotien yleissuunnittelu etenee siten, että suunnitelmaratkaisut valmistuvat kevään 2019 aikana. Ne viedään lautakunnan päätettäväksi jatkosuunnittelun pohjaksi touko-kesäkuussa 2019. Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelman työohjelma tekeillä ja työn kilpailutusta valmistellaan. Työ käynnistyy 2019 ja jatkuu vuoden 2020.</i>	-Länsi-Helsingin raitioteiden, sisältäen Vihdintien bulevardin pikaraitiotien yleissuunnitelman vuorovaikutus tehtiin syyskuussa: liikenteen yleissuunnitelmaluonnokset olivat nähtävillä, lisäksi järjestetty esittelytilaisuus Oodissa ja kaksi maastokävelyä kantakaupungissa. Yritysvaikutusten arviointi alkaa, sen vuorovaikutuksen yhteydessä toteutetaan kysely Fredrikinkadun ja Topeliuksenkadun yrittäjille. Konsulttityö teknisistä tarkennuksista ja kustannusarvioinnista käynnissä. Valmis yleissuunnitelma Kylk:ssa 5/2020. -Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnittelun konsulttityö on kilpailutettu ja konsultti valittu. Työ käynnistyy lokakuussa ja valmistuu ensi vuoden lopulla. Viikin-Malmin kokonaisnäkemystä taustoittava <u>Viima-raiotien varren maankäyttöpotentiaalit – kokonaistarakastelu</u> : valmis 5/2019. Käynnistyvän työn tueksi on pidetty syksyllä 2019 kaksi kansainvälisen näkökulman työpajaa suunnitteluryhmän yhteisen näkemyksen vahvistamiseksi maankäytön ja liikenteen yhteensovittavien ratkaisujen tavoitetilasta: Vetäjänä: Gunnar Heipp.		Suomi/Rajala Putkonen

Tehdään alueellinen pysäköintimalliselvitys.	<i>Markkinaehtoisen pysäköinnin periaatteet ja hankkeeseen liittyvät konsulttiselvitykset ovat valmistuneet. Pilottikohteet valitaan vuoden 2019 keväällä. Hankkeen vuorovaikutus tehdään tammi-helmikuussa ja asia etenee lautakuntaa 3-4/2019.</i>	Kaupunkiympäristölautakunta päätti markkinaehtoisen pysäköinnin kokeilun periaatteista 16.4.2019. Kokeilua sovelletaan Nihtiin, Hernesaareen ja Hakaniemenrantaan. Tarkistettut asemakaavaehdotukset lautakunnassa syksyn 2019 aikana.		Putkonen
KESTÄVÄ KASVU				
Liikkumisen sujuvuus ja kestävä kulkumuodot				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteutuma 2019	2020	Vastuu
Toteutetaan liikkumisen kehittämisohjelmaa ja Helsingin kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelmaa (Sustainable Urban Mobility Plan=SUMP) toimenpiteitä	<i>Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP toimenpiteitä: Kestävän liikunnan (joukkoliikenne, pyöräliikenne, kävely) hankkeita on edistetty aktiivisesti kehittämisohjelmien mukaisesti. SUMP seuranta kertaalleen tehty ja tiedot esitetään lautakunnalle helmikuussa 2019.</i>	Tulokset esiteltä lautakunnalle 26.2.2018. <u>Tulokset</u> , Kriteerit täyttyivät hyvin. Sen jälkeen on laskettu ja kehitetty vertailukelpoisia kestävä liikunnan tunnuslukuja EU-hankkeessa (SUMI) yhteistyössä muiden eurooppalaisten kaupunkien kanssa.		Putkonen
Toteutetaan raitioliikenteen kehittämisohjelman toimenpiteitä	<i>Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä on tehty hankekortit ja hankkeita on suunniteltu sekä viety investointiohjelmaan</i>	Tehty raitioliikenteen sujuvoittamiselvitykset Keskusta-Hakaniemi -osuudelle ja Bulevardille. Raitiotiekatujen pysäköintimerkintöjen periaatteet laadittu ja liikenteenohjaussuunnitelmat tehty Munkkiniemeen ja Kruunuhakaan. Liikennevaloetuksien kehittäminen osuuksittain on aikataulutettu, suunnittelu ja testaus Mannerheimintielle Oopperasta pohjoiseen aloitettu.		Putkonen
Päivitetään pyöräilyn edistämishjelmaa ja toteutetaan siinä olevia toimenpiteitä.	<i>Edistämishjelmaa päivitetään 2019 aikana ja sen työohjelma on valmistelussa.</i>	Pyöräliikenteen kehittämisohjelman päivitystyö on käynnissä; mm. vuorovaikutustyöpajoja on järjestetty asukkaiden, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Ohjelman luonnos valmistuu vuoden 2019 aikana. Vuonna 2019 valmistuvat Mäkelänkadun ja Itäbaanan Kulosaaren Puistotien katusuunnitelmat täydentäen kantakaupungin		Putkonen

		pyöräliikenteen tavoiteverkkoa. Seuraavaksi laaditaan liikenteen yleissuunnitelma ja katusuunnitelmat Itäbaanasta väliillä Kulosaari-Itäkeskus. Pyöräpysäköintilinjat rakennetaan Kaartinkaupunkiin.		
Päivitetään älyliikenneohjelma, jossa mm. laaditaan automaattiliikenteen kehittämisvisio ja määritetään, miten liikenteen tilannekuvajärjestelmää kehitetään jatkossa.	<i>Aikataulussa. Automaattiliikenteen kehittämissuunnitelman sisältävä älyliikenneohjelman päivitystyö on käynnissä ja valmistuu aikataulun mukaisesti kesällä 2019. Tammikuussa 2019 järjestetään poikkihallinnollinen työpaja.</i>	Työ on valmistunut kesällä. Se on hyväksytty kylk:ssa 17.9. ja etenee seuraavaksi kh:n käsittelyyn. Syksyn aikana jatkuu liikenteenohjauslaitteiden alusta- ja ohjelmointityökalujen kehitystyö osana Jätkäsaaren Mobility Labiä.		Putkonen
Yhteistyö jalankulun reitistön vahvistamiseksi mm. Vistran toimenpideohjelman pohjalta.		Aikataulussa, merellisen rantareittien ja virkistysreittien epäjatkuvuuskohtia suunnittelussa; merellisen reitin opasteita testataan, jalankulku painopisteenä aluesuunnitelmissa, jatkuvaa toimintaa		Luomanen
KESTÄVÄ KASVU				
Keskustan elinvoimaisuus				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Tapahtumien mahdollistaminen; hankkeet mm: Baanan ja Töölönlahden alue, Suvilahdenalue.	<i>Hankkeet aikataulussa, Töölönlahti 12/2018. Suvilahden voimalaitosaluetta tutkitaan ympärivuotiseen tapahtumakäyttöön. Suunnitteluperiaatteet ja asemakaavamuutos vuonna 2019.</i>	Tapahtumien järjestämistä helpottamaan tarkoitettu ulkoilmatapahtumien lean-projekti toteutettiin kevään aikana. Lupaprosessi on nyt sujuvampi ja päätöksenteon nopeutta mitataan jatkuvasti. Siirryttiin "jatkuvan kehittämisen" tasolle. Suvilahden tapahtumakorttelin suunnittelukilpailu päättyi loppuvuodesta 2019. Suunnittelu jatkuu 2020.		Leijo Piimies
Keskustan elävöittämissuunnitelmat; mm. Kauppatori ja Eteläranta.	<i>Etenee aikataulussa. Kantakaupungin suunnitteluperiaatteet laaditaan kantakaupungin ja keskustan hankkeita tukevan vuorovaikutteisen keskustavision pohjalta. Visiovaihe on meneillään.</i>	Keskustan visiotyö sekä kantakaupungin kaavojen ajantasaistamisen suunnitteluperiaatteiden laadintatyö jatkuivat. Keskustavision valmistuminen ja siihen kytköksissä ollut kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamisen periaatteet siirtyivät vuodelle 2020. Visio valmistuu alkuvuodesta 2020, kaavojen ajantasaistamisen suunnitteluperiaatteet		Piimies

		loppuvuodesta 2020. Kauppatorin asemakaavan valmistelu eteni syksyisen aineiston nähtävillä olon jälkeen. Eteläsataman itäosan suunnitteluperiaatteiden laatiminen tapahtuu talvella 2019-2020. Pormestari on perustanut Eteläsataman länsiosalle työryhmän, joka tulee laatimaan linjaukset suunnittelulle.		
Kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvittäminen. Kaupunkiyhteisteisten toimenpiteiden valmistelu.	<i>Kansliavetoisesti etenee aikataulussa. Kymppin asiantuntijat ovat mukana ohjausryhmässä, projektiryhmässä ja osaltaan vastaavat osatehtävien valmistumisesta.</i>	Kävelykeskusta ja maanalainen kokoojakatu ovat lautakunnassa päätöksenteossa jatkosuunnitteluun valittavien vaihtoehtojen osalta projektisuunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Kävelyn edistämishjelma on myös valmisteilla.		Putkonen
Keskustan raitiotieverkon kehittäminen ja laajentaminen.	<i>Keskustan raitioliikennettä laajennetaan Hernesaareen, Kalasatamaan ja Ilmalaan sekä Jätkäsaarella ja läntisessä kantakaupungissa. Hankkeilla on omat aikataulut ja ne etenivät 2018 sovitusti.</i>	Kalasataman raitiotien allianssihanke kilpailutetaan loppuvuodesta. Hernesaaren raitiotien ensimmäisen vaiheen rakentaminen on alkanut, valmistuu Eiranrantaan syksyllä 2021. Jätkäsaarella Atlantinkadun ja Atlantinsillan rakentaminen alkanut ja yhteys valmistuu syksyllä 2021, viimeiset Jätkäsaaren tavoitelinjaston mahdollistavat kääntöpaikat valmistuvat arviolta 2023 mennessä. Pasilan aseman uusi pysäkki otetaan käyttöön lokakuussa 2019, Ilmalan raitiotien mahdollista valmistua 2021, Pasilan rataoikaisu 2022. Meilahden päätepysäkki Rosina Heikelin puistoon toteutetaan 2020. Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelmassa on esitetty uusi pohjois-eteläsuuntainen raitiotieyhteys Meilahdesta Töölön ja Kampin kautta Eiraan.		Putkonen
Keskustan yleisten alueiden hankkeet sekä viihtyisyyden ja turvallisuuden lisäämisen hankkeet mm; Kaisaniemen puisto ja -ranta, Erottajanaukio, valaistuksen periaatteet.	<i>Etenee aikataulussa, Kaisaniemen suunnittelun periaatteet lautakuntaan 11/2018, Töölönlahti valmistui 6/2019, Sibeliuksenpuiston hankeohjelma valmistu 12/2018</i>	Erottajanaukio avattiin syyskuussa 2019 (viimeistelyä kadulla vielä lokakuussa 2019). Johanneksenpuiston suunnitelma Kylk 8/2019 ja toinen käsittely 10/2019, Sibeliuksenpuiston suunnittelu käynnistynyt 2/2019 ja Kaisaniemen puiston suunnittelun		Luomanen

		tarjouspyyntö saatu 9/2019 ja konsultti valitaan 10/2019.		
KESTÄVÄ KASVU				
Moderni ilmastovastuu				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Toteutetaan päästövähennysohjelman toimenpiteitä osana strategian toimenpiteitä. Kärkihanke. Kaupunkiyhteisten toimenpiteiden valmistelu.	<i>Kaupunginhallitus hyväksyi 147 toimenpidettä sisältävän päästövähennysohjelman joulukuussa.</i>	Seurantatyökalu valmistui ja se julkistettiin lokakuussa. Kansliapäällikkö asettanut HNH-ohjausryhmän syyskuussa ja se on aloittanut toimintansa. 14.1.		Nikunen Kippo-Edlund Koskinen Viinanen
Kehitetään toimintoja kiertotalouden edellytysten parantamiseksi ja tehostetaan materiaalien hyödyntämistä ja vähäpäästöisiä materiaaleja hankkeissa.	<i>Osallistutaan Circular Economy Cities-hankkeeseen, jonka osana tuotetaan tietoa rakentamisen kiertotalousratkaisuista. Kaivumaiden, kiviaineksen ja purkumateriaalin hyödyntämisen sekä lumen käsittelyn periaatteet ja toimenpideohjelma on toimitettu kaupungin johtoryhmälle. Massaseuranta jatkuu.</i>	Circular Cities -hankkeessa tuotettava politiikkapaperi ja case-katalogi valmistuivat kesäkuussa. Kaupunki kehitti irtaimiston kierrätysjärjestelmän Turun kaupungin kanssa yhteishankkeessa. Biomassoihin liittyen lisättiin yhteistyötä kaupungin sisällä. Kierto- ja jakamistalouden tiekartan kick-off-tilaisuus pidettiin toukokuussa, työpajat syyskuussa. Kaivumaiden, kiviainesten ja purkumateriaalin hyödyntämisen sekä lumen käsittelyn periaatteet ja toimenpideohjelma hyväksyttiin KYLKissä syyskuussa 14.1.		Nikunen Kippo-Edlund af Hällström
Huomioidaan suunnittelussa ennakoitusti sopeutumistarpeet ilmastonmuutokseen.	<i>Sääolojen ääri-ilmiöiden varautumissuunnitelman tarkentaminen on käynnistynyt. Kaupungin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset viedään päätöksentekoon.</i>	Kaupunginhallitus hyväksyi ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset toukokuussa. 14.1.		Nikunen Kippo-Edlund af Hällström
Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja hyvinvointivaikutukset turvataan.	<i>Toteutuu osana suunnittelua</i>	Toiminnassa otetaan huomioon HNH2035-ohjelmaan ja KYMP:n ympäristöohjelma. Saavutettavuustyökalu valmistunut 2019.		Luomanen
Parannetaan rakennusten (kaupungin toimitilat ja asuntotuotanto) ja ulkoalaistuksen	<i>Rakennusvalvonta edistää energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttämistä ohjauksella ja kannustuksella (rakennusvalvontataksaan kannustava päivitys</i>	Rakennusvalvontataksaan vuodelle 2020 tutkitaan lisää kannustavia elementtejä (tapahtuu loka-marraskuussa 2019).		Raveala, Miller, Kuusinen

energiätehokkuutta sekä toimitilojen tilatehokkuutta.	11/2018 YLAssa). Asia huomioidaan rakennusten hankesuunnittelussa uudisrakennus- ja perusparannushankkeissa. Helsinki-LED –projekti aikataulussa	Palvelutilojen muuntojoustavuuteen ohjaavaa yhteistyötä kehitetty.		
KESTÄVÄ KASVU				
Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Merellisyyden vahvistaminen toimenpiteiksi (kärkihankkeet) ja rantojen valaistus, merelliset esikaupungit. Kaupunkiyhteisten toimenpiteiden valmistelu.	<i>Vallisaaren ja Kuninkaansaaren asemakaavaehdotus hyväksytty kylk 12/2018. Merellisen Helsingin yleissuunnitelman luontoarvojen tarkasteluja ja saarten kategorisointia tehty, huoltoliikenteen periaatesuunnitelma laadittu. Isosaaren maankäyttövisiot tehty 2018 ja aloitettu ilmastokestävän rantarakentamisen periaatteiden laadinta. Vallisaareen laadittu vesihuollon järjestelysuunnitelma. Koko saariston yhdyskuntatekniikan periaatesuunnitelma käynnissä.</i>	<p>Itäisen saariston asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa. Itäisen saariston hoito- ja käyttösuunnitelma on valmistumassa, arvio 12/2019.</p> <p>Vasikkasaaren toteuttajakumppanihakua toteutetaan ja kunnallistekniikkaa Vallisaareen ja Kuninkaansaareen suunnitellaan ja toteutetaan.</p> <p>Merellisen Helsingin saavutettavuutta parannetaan suunnittelemalla uusia vesiliikennereittejä ja uutta toimintamallia koko vesiliikenteen järjestämiseksi. Vesijoukkoliikenteen kehittämisperiaatteet - selvitys on valmistunut. Toteutusta suunnitellaan yhteistyössä Metsähallituksen ja Suomenlinnan hoitokunnan kanssa. Saariston huoltoliikennettä tehostetaan suunnittelemalla toiminnan organisointia tähtikohteissa kaupungin, valtion ja yksityisten yhteisenä huoltorinkinä.</p> <p>Biennaalin tarvitseminen rakennusten ja saniteettitilojen suunnittelu on käynnistynyt.</p> <p>Erityyppisten toimintojen mahdolliset sijaintipaikat rantavyöhykkeellä on kartoitettu merellisten elinkeinojen edistämiseksi ja sisäisen prosessin tehostamiseksi. Kartoitus julkaistaan kaupungin karttapalvelussa. Rantareitin profilointi ja opastamishanke on aloitettu. Laajasalon rantareitin toteutusta</p>		Piimies Luomanen

		<p>suunnitellaan. Valaistusperiaatteiden suunnittelu on käynnissä. Asemakaavoituksen tueksi laadittavien ilmastonkestävän rantarakentamisen periaatteiden suunnittelu on aloitettu: Isosaareen on teetetty suunnitteluperiaatteet ja vastaavaa työtä ollaan aloittamassa mantereelle Vartiokylänlahdelle. Vartiosaaren väliaikaisen virkistyskäytön suunnittelu on alkamassa.</p> <p>Koko saariston yhdyskuntatekniikan periaatesuunnitelma on valmistunut. Suunnitelmat Vallisaaren kunnallistekniikasta valmistuneet keväällä 2019, toteutus on alkanut syksyllä 2019.</p> <p>Investointien ohjelmoinnissa huomioidaan laiturialueiden kunnostus ja suunnitteluvalmius varmistetaan toteutettavissa kohteissa. Kunnostettavista laitureista sopiminen Kuvan kanssa alkamassa. Veneiden talvisäilytyksen ohjelmoinnin valmistelu on alkamassa.</p>		
<p>Vahvistetaan kaupunginosien omaleimaisuutta täydennysrakentamisen, maisemasuunnittelun ja luonnonhoidon keinoin.</p>	<p><i>Hankkeet aikataulussa. Malmin keskustan visiotyö on käynnistetty. Herttoniemessä hyväksytty Työnjohtajakadun ja Puusepänkadun korttelien asemakaavat. Jakomäen sydän asemakaava hyväksytty. Myllypurossa kehitetty asemaseudun aluetta, Metropolian campus.</i></p>	<p>Täydennysrakentamisen painopistealueina priorisoidut ja näistä keskeisimmiksi valitut kaupunkiuudistusalueet lanseerattiin yhteistyössä kanslian kanssa. Alueet ovat Malmi, Malminkartano-Kannelmäki sekä Kontula-Mellunmäki. Erillisrahoituksena alueille laadittiin mm. visiosuunnitelmat, joiden pohjalta asemakaavoitusta jatketaan vuonna 2020.</p> <p>Asuntotuotantokohteissa suunnitelmaan viheraluejärjestelmää. Puistojen suunnittelu painottuu asuntotuotantokohteisiin. Aluesuunnitelmia laadinnassa seuraavilla alueilla: Herttoniemi, Kaarela, Malmi, Vuosaari, Oulunkylä-Maunula, Kallio-Alppila, Pitäjänmäki-Konala.</p>		<p>Piimies, Luomanen</p>

Laaditaan alueellisia kehittämissuunnitelmia yleiskaavan toteuttamishjelman täydennysrakentamisalueille.	<i>Suunnitteluperiaatteet mm. Itä- ja Länsi-Pasilaan, Kontulaan, sekä Vuosaaren Kallvikin valmistella. Kylk 2019.</i>	Kallvikintien ja Jollaksen suunnitteluperiaatteet valmistuivat touko-kesäkuussa ja hyväksyttiin lautakunnassa jatkosuunnittelun pohjaksi. Itä- ja Länsi-Pasilan kehittämisperiaatteet hyväksyttiin lautakunnassa lokakuussa. Muiden osalta periaatteita valmisteltiin päätöksentekoon vuonna 2020. Kontulan kerrostaloalueen sekä Länsi-Herttoniemen täydennysrakentamisperiaatteet olivat nähtävillä keväällä. Roihuvuoren sekä Mellunmäki-Vesalan suunnitteluperiaatteita käynnisteltiin. Itäkeskuksen alueen kehittämiseksi oli laaja arkkitehtuurikilpailu.		Piimies
Tehdään toiminnallista kävely-ympäristöä tukevia suunnitteluratkaisuja (esim. asemanseudut).	<i>Toteutettu asemakaavoissa, kuten Pasilan Postipuiston asemakaavassa (kylk 20.3.18)</i>	Toteutuu asemakaavoissa, esim. Hakaniemenranta, Pukinmäen asemanseutu sekä Siltasaarenportti.		Piimies
Vuoden 2019 aikana 10 uutta city-WC:tä		Kolme valmistunut, 5 rakenteilla ja 4 suunnitelman luvat juuri päätöksessä.		Luomanen
KESTÄVÄ KASVU				
Segregaation ehkäisy				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Monipuolinen hallintamuotojakauma asuntotarjonnassa.	<i>Viime vuoden varauskierron jälkeen tontteja oli varattuna n. 26 000 asunnon rakentamista varten. Varauskanan hallinta- ja rahoitusmuotojakauma oli:</i> <ul style="list-style-type: none"> • 23 % ARA-tuotantoa • 32 % välimuodon tuotantoa • 45 % sääntelemätöntä <i>AM-ohjelman asettamat tavoiteluvut ovat vastaavasti 25-30-45</i>	Yleinen varauskierron (181 000 k-m2 asuinrakennusoikeutta) KYLK:n käsittelyssä huhtikuussa ja kaupunginhallituksessa kesäkuussa. Vuoden 2019 varauskierron haku on päättynyt. Käynnissä on neuvotteluvaihe sekä esityksen valmistelu. (27.9.2019)		Haapanen
Kaupungin vuokratalojen segregatiiokehitystä seurataan ja asia huomioidaan asukasvalintoja tehtäessä.	<i>Asuntopalvelut hyödynsi asukasvalinnoissaan kaupunginkanslian kaupunkitutkimus- ja tilastoyksikön kaupungin johdon käyttöön valmistelemaa aluetasoisista segregatiomittaria. Lisäksi yksikkö on yhdessä kaupunkitutkimus- ja tilastot yksikön kanssa</i>	Asukasrakenteen kehitystä seurataan aluetasoisien segregatiomittarin avulla. Lisäksi tarkempaa, talotasoisesti kohdennettua tietoa on saatu käyttöön. Tietoa asukasrakenteesta ja sen kehityksestä käytetään hyväksi vuokra-		Leijo Liski

	<i>aloittanut kaupunkitasoista mittaria täydentävän segregatiotyökalun rakentamisen. Tietojen perusteella pystytään muodostamaan aiempaa tarkempi kuva eri alueiden ja talojen asukasrakenteen kehityksestä ja huomioimaan tilanne asukasvalinnoissa</i>	asuntojen välityksessä. Tärkeänä tavoitteena on sosiaalisesti tasapainoinen asukasrakenne ja segregaatiorajunna.		
Toimiala vähentää toimintaansa liittyvän osallistumisen esteitä ja parantaa tiedonsaantia keskeisimmistä palveluistaan.	<i>11/2018 viestintätutkimus osoitti, että tiedonsaanti on parantunut merkittävästi. Otantatutkimus, virhemarginaali 3 %.</i>	Toimenpiteitä jatketaan edelleen. Mittaus vuoden lopussa.		Mäntymäki
UUUDISTUVAT PALVELUT				
Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteutuma 2019	2020	Vastuu
Kaavoitetaan aktiivisesti toimitilatontteja, varmistetaan, että toimitilavaranto ei vähene nykyisillä toimitila-alueilla ja keskustoissa.	<i>Vuoden loppuun mennessä on kaavoitettu 276 540 k-m2 uutta toimitilaa. Suurimmat hankkeet: Arabian tehdaskortteli 72 322 k-m2, Työnohtajakadun korttelit 28 120 k-m2, Mäkelänrinteen urheilukampuksen alue 23 400 k-m2, Jätkäsaaren Melkinlaituri 15 320 k-m2 ja Hakanimen hotelli (14 500 k-m2. Toimitila-alueille on laadittu suunnitteluperiaatteet Vattuniemeen ja Roihuvuoreen. Vallilan teollisuusalueen sekä Lassilan ja Kannelmäen toimitilaperiaatteet siirtyneet keväälle 2019.</i>	31.12.2019 mennessä toteutunut uutta toimitila-/muuta kerrosalaa 414 614 k-m2. Isoimmat toimitilat seuraavista kaavoista: Helsinki Garden 140 800 k-m2, Hernesaari 139 000 k-m2. Porkkalankadun toimitilat 37 200 k-m ² , Nihti 12 300 k-m2, Pukinmäen asemanseutu 11 000 k-m2, Nallerinne 10 900 k-m2, Aleksis Kiven katu 5 9 400 k-m2. Lassilan-Kannelmäen toimitila-alueen suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin keväällä.		Piimies
Toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden edistäminen kumppanuushankkeissa; Garden - Helsinki, Marian sairaala-alue ym. startup-hankkeet.	<i>Marian suunnitteluperiaatteet olivat kylk 3/2018, asemakaavan muutosehdotus vuonna 2019, päätetyt Start-up tilojen korjaus- ja muutostyöt etenevät. Meilahden campuksen viereisessä Töölöntullin kaavamuutoksessa varmistetaan sekä toimitilaa että opiskelija-asumista asumisen lisäksi. Garden Helsinki-hankkeen aikataulua lykätty hankkeen toiveesta keväälle 2019. Kaavaluonnos oli nähtävillä 6/18</i>	Garden Helsinki hyväksyttiin joulukuussa. Marian sairaalan asemakaavan muutosehdotus hyväksyttiin joulukuussa jatkosuunnittelun pohjaksi. Töölöntullin alueen asemakaavamuutos tuli voimaan 4/19 yhtä tonttia lukuunottamatta, joka esitellään kylkissä 10/19.		Piimies
Teollisuuskadun alueesta kehitty merkittävä työpaikka-alue ja keskustan laajenemisalue.	<i>Teollisuuskadun suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin lautakunnassa 12/2018. Kaavarunko kylk 2019.</i>	Osana Teollisuuskadun akselia kehitetään Junatien alueen ympäristöä. Alueesta pidettiin kesällä kansainvälinen ideakilpailu. Teollisuuskadun kaavarunkoa valmistellaan päätöksentekoon 2020..		Piimies

UUDISTUVAT PALVELUT				
Kumppanuus ja osallisuus				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Toimialan osallisuussuunnitelma laaditaan ja suunnitelman toimenpiteet toteutetaan.	<i>Toimialan osallisuussuunnitelman laadinta on käynnissä. Uutta osallisuuskonseptia pilotoidaan (Herttoniemi visio). Tapahtumia toteutetaan kumppanuusperiaatteella.</i>	Toimialan osallisuussuunnitelma on laadittu.		Mäntymäki
Helsinki alustana; Rakennusten väliaikaiskäyttö. Hekan ja Hason liiketilat, Tukkutorin alue ja kauppahallien käyttö.	<i>Käynnissä</i>	<p>Väliaikaiskäytössä rakennuksen käytön ko. tarkoitukseen tiedetään päättyvän. Yritysvuokrausyksikkö vuokraa väliaikaisesti vapautuvia tiloja yrityksille ja yhteisöille huomioiden käyttötarkoituksen ja tilojen turvallisuuden. Kaupunki lisää ja tehostaa tilojen väliaikaiskäyttöä huomioiden kokonaistaloudellisuuden.</p> <p>Mittarit luotu. Aikataulu 2019-2020 Rakennusten väliaikaiskäytönselitys aloitettu perehtymällä vastuukysymyksiin.</p> <p>Hekan ja Hason liiketilat: Hekan kanssa vuokrasopimus noin 600 liiketilasta ja Hason kanssa viidestä liiketilasta. Yritysvuokrausyksikkö jälleenvuokraa ne yrityksille ja yhteisöille. Yksityiskohtaiset vuokrausprosessit ovat työn alla. Mittari: tilojen vajakäyttöaste (%) Aikataulu 2019-2020 Vuokrasopimusten tarkistus käynnissä.</p> <p>Tukkutorin ja kauppahallien käyttö: Tukkutorin sijaintia kaupunkiorganisaatiossa selvitetään 24.6.2019 Khs §473 päätöksen mukaisesti Selvitykset tehty 2019. Päätökset tehdään 2020.</p>		Grundström

		<p>Tukkutorin vuokrattavat tilat Teurastamolla ja pakastamossa ovat täynnä. Uuden pakastamon edellytysinvestointityöt ovat käynnissä.</p> <p>Hietalahden hallin ja Hakaniemen väliaikaishallin vuokrausaste on 100%.</p> <p>Vanha kauppahalli kärsii asiakaskadosta. Syksyllä valmistuu Kauppahallia koskeva strategiatyö ja markkinointisuunnitelma. Kauppatori on täyteen vuokrattu kesäisin.</p>		
Kaupunkiympäristö toteuttaa tapahtumia (esimerkiksi puistojen ja katujen avajaisia) kumppanuusperiaatteella paikallisten toimijoiden kanssa.	<i>Toteutettu mm. Ison Roban avajaiset kumppanuusperiaatteella</i>	Mechelinkadun katujuhlat toukokuu 2019.		Mäntymäki
Osallistuva budjetointi (OSBU) käynnistyy		Osbu on käynnistynyt ja Kymp:n projektiryhmä on käynnistynyt. Kaupunginkanslia vastaa ja ohjeistaa hanketta. Osbun hankkeiden kommentointi tehty osana äänestykseen menevien hankkeiden muodostusta, 1 kierros kustannuslaskentaa tehty. OSbun äänesty on 1.10-31.10. Kanslia vastaa äänestyksen järjestämisestä.		Luomanen / Santaoja
UUDISTUVAT PALVELUT				
Ketterä toimintakulttuuri				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	
Katutöiden työmaa-aikaisten haittojen vähentäminen. Toteutetaan "Selvitys katutöistä" – ohjelman kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden sekä kadulla tehtävien töiden	<i>Katutöiden työmaa-aikaisten haittojen vähentäminen, kymp-toimialan selvitys laadittu 12/2017, tilanneraportti Kylk 03/2018 ja 06/2018.</i>	Pormestari katutöiden haittojen kokonaisuus käynnistynyt, osaprojekteina. Aallon tutkimushanke vaihe 1 valmistui, loppuraportti julkaisutaan 2/2020. Katuohjelmointi-suunnittelu-rakentaminen prosessin Lean-tarkastelu työ valmistui 12/2019 työn tulokset esiteltiin pormestarin ohjausryhmässä		Putkonen

<p>kaupungin viranomaisrooliin liittyviä kehittämistoimenpiteitä.</p> <p>Vuonna 2019 toteutetaan katujen rakennuttamisprosessin lean-kehittäminen, johon sisältyy hanke Aalto yliopiston kanssa.</p>	<p><i>Pormestarin toimesta käynnistynyt katutöiden kehittämishanke, joka sisältää 5 osaprojektia, joista yksi on yhteistyöprojekti Aaltoyliopiston kanssa.</i></p>	<p>12/2019. Viranomaisroolin vahvistamiseksi tutkittiin mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädäntöön, asia esitelty pormestarin ohjausryhmässä. Viestinnän palvelumuotoilu työ n tuloksena valmistui katutyömaaviestinnän käsikirja.</p> <p>Louhi-ohjelman kehittäminen on jatkunut yhteistyössä YKT-osapuolten kanssa. Työmaahaittojen etukäteisarviointi työväliseen Haitaton 2.0 palvelumuotoiluun sisältö työ valmis, etenee ICT-järjestelmän rakentamiseen hankintavuoropuhelua pidetty. Infran vuosiohjelman työmaiden liikenteellisten vaikutusten arviointi tehtiin.</p>		
<p>Toimialan keskeisimpien toimintaketjujen sujuvuutta parannetaan (kuvaus, kehittäminen ja arviointi). Toimiala leanattaviksi prosesseiksi on valittu kadunrakentamisen prosessi sekä tapahtuman järjestämisen prosessi.</p>	<p><i>Toimialan ydinprosessit ja niiden pääprosessit on määritelty, lisäksi ydinprosessien tavoite ja asiakasmittariston (nykytilanne) on laadittu. Prosessien kuvaaminen ja ydinprosessien sujuvuuden kehittäminen jatkuu. Palvelutilahankkeiden prosessia kehitetään yhdessä myös mm. kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Toimialan leanattaviksi prosesseiksi on valittu kadunrakentamisprosessi sekä tapahtuman järjestämisen prosessi (kaupunkitasoinen). Kadunrakentamisprosessin leanaustyölle on laadittu projektisuunnitelma ja työ on käynnistynyt osana laajaa yhteistyöhanketta Aalto-yliopiston kanssa.</i></p>	<p>Toimialan kehittämisen tueksi on tunnistettu ydinprosesseittain kokonaisuuden onnistumista varten tarvittavat kyvykkyudet sekä vahvistettu yhteistä käsitystä kehittämisen painopisteistä. Painopisteitä jalostetaan konkreettisiksi kehittämishankkeiksi, joita voidaan kytkeä mm. osaksi toimialan kokonaisuuden kehittämistä ja digitalisaatio-ohjelmaa.</p> <p>Ydinprosessien pää- ja aliproessitasot on tunnistettu sekä osana toimialan tupa-tavoitetta on uudistettu ydinprosessien asiakastavoitteet ja niiden mittaristo. Prosessien tietovirtoja on tunnistettu alustavasti ja lisäksi on luonnosteltu tieto- ja järjestelmärakenteiden kehittämisen tiekarttaa sekä periaatteita. Lisäksi on kehitetty toimialan kehittämisen mallia ja palveluita.</p> <p>Leanattavat prosessit etenevät suunnitellusti.</p>		<p>Kielenniva</p>
<p>UUDISTUVAT PALVELUT</p>				

Palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
<p>Toteutetaan asiakaskokemuksen kehittämissuunnitelman toimenpiteitä. Vuosi 2019 on asiakaskokemuksen parantamisen teemavuosi.</p>	<p><i>Prosesseja kehitetään palvelumuotoilun keinoin yhdessä asiakkaiden kanssa (esim. luvat). Osallistutaan sosiaali- ja terveystoimen kanssa vuorovaikutustilahankkeissa kehitystyöhön. Asiakastyön ajokortin sisällön suunnittelu etenee, koulutus alkaa 2019. Big Room -työskentely asiakaspalvelun ja ydintoimintojen kanssa on aloitettu. Hallinto- ja tukipalveluja kehitetään hyödyntäen palautekyselyn 02/2018 tuloksia, uusintakysely 01/2019.</i></p>	<p>Etenee vuosisuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Palveluiden toimivuus ja saavutettavuus</p> <ul style="list-style-type: none"> – ulkoilmatapahtuma -prosessin leanaus valmistunut, käytäntöön vieminen menossa – osa ulkoilmatapahtumista siirretty ilmoittamismenettelyyn – palvelukokemusten mittaamisen pilotti etenee (2 aloitettu) <p>Osallistuminen ja asiakasviestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> – asiakasviestinnän selkeyttäminen ja verkkosivujen käytettävyys etenee (perustietojen tarkistus, palvelukuvauksien selkeyttäminen) – osallisuusmallin jalkauttaminen etenee <p>Asiakasosaamisen parantaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – asiakastyön koulutusten valmistelu eteni, yksi kurssi pilotoitu uudella verkkoalustalla, muiden sisällön valmistelu pitkällä – asiakasosaaminen viety osaksi rekrytointikriteereitä – Big room menettely käytössä keskitetyn asiakaspalvelun ja asiantuntijoiden kesken <p>Asiakaskokemuksen johtamisen vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – asiakastavoitteita on nostettu talousarvio- ja tulospalkkiotavoitteisiin – ydinprosessien asiakastavoitteet ja –mittarit on määritelty ja otettu käyttöön 		<p>Henttonen, Kielenniva, Suominen</p>

		– asiakkaiden näkökulmaa pidetty esillä johdon tapahtumissa		
Edistetään toimialan digitaalista muutosta ja osaamista. Laaditaan toimialan digitalisaatio-ohjelma. Toimialan digitalisaatio-ohjelmaa täsmennetään ja toimenpiteitä toteutetaan.	<p>Toimialan digiohjelman ensimmäinen luonnos esiteltiin toukokuussa 2018 digitalisaatiotoimikunnalle ja suunnitelmaa täsmennettiin syyspuolella 2018. Merkittävimpiä vuonna 2018 tehtyjä toimenpiteitä ovat muun muassa osallistuminen Euroopan suurimpaan Hackatoniin Katutöiden digitaalinen tilannekuva –haasteella sekä kehittämällä konenäköön perustuva liukkauden tunnistamista ja Chattibotti-tekoälykokeiluja. Digitalisaation edistämiseen liittyy keskeisesti myös toimialan työkuultuurin muutos ”Digitaalisempi minä”.</p> <p><i>Sähköistä asiointia kehitetään ja lisätään (rakennusvalvonta, pysäköintitunnukset).</i></p> <p><i>Asiakaspalvelussa ollaan ottamassa chat käyttöön.</i></p> <p><i>Siirto soitto mobiilisovellusta, joka auttaa kaupunkilaisia varautumaan kadunvarsipysäköintiä rajoittamaan kunnossapitotöihin, kokeillaan.</i></p>	<p>Toimialan digitalisaatio-ohjelma on valmistunut kesällä 2019. Syksyn 2019 aikana on edistetty organisoitumista ja kärkihankkeiden resursointia. Jatkossa digitalisaatio-ohjelmaa arvioidaan ja täsmennetään talouden vuosikellon mukaisesti. Vuotuisesti täsmennettävät kärkihankkeet nivotaan osaksi toimialan kokonaiskehittämistä ja muutostoimistokäsittelyä. Kärkihankkeiden tiedot päivitetään kaupungin keskitettyyn Silta –kehittämishankesalkkujärjestelmään.</p>		Kielenniva, Majuri
Edistetään esteettömyyttä kaupungin toiminnassa sovittujen toimenpiteiden mukaisesti	<p><i>Kaupunkitasoisen esteettömyystyöryhmän toiminta on käynnistynyt ja ryhmä on määritellyt esteettömyystyötä edistävät toimenpiteet, joita lähdetään toteuttamaan eri toimialoilla.</i></p>	<p>Esteettömyyttä edistäviä toimenpiteitä on edistetty muun muassa seuraavasti: Asemien ympäristön esteettömyys- ohjeisto on valmistunut ja se julkaistiin 11.9.2019 osoitteessa sujuva.info.</p> <p>Helsinki kaikille – oppaiden (mm. koulu- ja päiväkotiohjeet ja uimahalliohje) päivitystyö on käynnistetty toimintatapojen systemaattisuuden tueksi. Lisäksi vanhuspalvelukeskus ja terveyskeskus esteettömyysoppaiden laadinta on käynnissä. Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta tuli voimaan 1.4.2019. Laki edellyttää, että sähköiset palvelut ovat saavutettavia. Kaupunkitasoinen saavutettavuusryhmä aloitti toimintansa syyskuussa.</p> <p>Työmaiden esteettömien reittien turvallisuuden varmistamiseksi ja opastamisen</p>		Kielenniva, Tujula

		<p>edistämiseksi on pilotoitu uutta toimintatapaa Hämeentien työmaalla. Toimintatavasta on saatu paljon positiivista palautetta sidosryhmiltä.</p> <p>On kehitetty palvelukartassa olevan esteettömyystiedon hyödyntämistä paremmin raportoinnissa sekä käynnistetty esteettömyysmittariston kehittäminen (tiedon kerääminen ja ylläpito).</p> <p>Vuoden aikana on osallistuttu tiiviisti ympäristöministeriön toimittaman Esteetön rakennus ja ympäristö -oppaan päivitystyöhön. Induktiosilmukakoulutuspäivä on pidetty kesäkuussa.</p>		
<p>Rakennetaan ja otetaan käyttöön toimialan asiakastytyväisyyden mittausjärjestelmä. Testataan ja kehitetään toimialan asiakastytyväisyyden mittausjärjestelmää.</p>	<p><i>Toimialan keskeisimpien asiakastytyväisyysmittareiden mittaristo valmis. Ydinprosessiryhmät testaavat ja kehittävät sitä vuoden 2019 aikana.</i></p> <p><i>Rakennusvalvonnan ja asiakaspalvelun jatkuvat asiakastytyväisyysmittaukset on otettu käyttöön. Palvelutilaprosessin asiakastytyväisyyskysely tehty</i></p>	<p>Asiakasmittaristoa kehitettiin määrittelemällä ydinprosesseittain syksyllä 2019 asiakastavoitteet ja mittarit (tarkemmin yllä).</p>		<p>Henttonen Kielenniva, Suominen</p>

UUDISTUVAT PALVELUT				
Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
<p>Vahvistetaan jaettua johtajuutta ja tiedolla johtamista (johton mittaristo, esimiesvalmennus, esimiestyön arviointi).</p>	<p><i>Esimiesvalmennukset jatkuivat jaetun johtajuuden käytäntöön viemiseksi (mobiiliverkkosovellus, Johtamispolku). Syksyllä 2018 valmistui Kymppin johtamisen – johtamisen kymppi -kirjanen, jossa on kiteytetty Kymppin johtamismalli jaetusta johtajuudesta. Johtoryhmien työtä on kehitetty itsearvioinnilla ja tiimivalmennuksella vuoden 2018 aikana.</i></p>	<p>Toteutetaan esimiesten muutosjohtamisen ohjelma, käynnistetään johtamispalautteiden kehittäminen, kirkastetaan johtamisen kulmakivet ja jaettua johtajuutta vahvistetaan läpi organisaation.</p>		<p>Lappalainen, Koivulehto</p>

<p>Kehitetään monipaikkaisen työn edellytyksiä: työtapoja ja sähköisten työvälineiden käyttöä.</p>	<p><i>Monipaikkaisen työympäristön muutoksen läpivienti on käynnistymässä digitalisaatio-ohjelman laatimisen rinnalla.</i></p>	<p>Toteutetaan työympäristökehittämisen suunnitelman mukaisesti.</p>		<p>Kielenniva, Majuri</p>
<p>Ympäristöjohtaminen viedään kiinteäksi osaksi toimialan johtamis- ja toimintajärjestelmää.</p>	<p><i>Toimialan ympäristöohjelma on valmis ja sen toimeenpano on käynnistynyt. Ympäristöjohtaminen toteutetaan Ekokompassi-järjestelmää noudattaen.</i></p>	<p>Ympäristöohjelma hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa tammikuussa 2019. Ympäristöohjelmassa korostuvat strategisesti merkittävät kokonaisuudet kuten hiilineutraalisuus, kiertotalous ja luonnon monimuotoisuus. Vuoden aikana edistettiin ohjelman toimeenpanoa mm. esittelemällä sitä toimialan palvelujen ja palvelukokonaisuuksien ohjaus- ja johtoryhmille sekä KymppAkatemian kautta järjestettyjen seminaarien ja työpajojen kautta henkilöstölle.</p> <p>Asiakokonaisuuksista merkittävimminkin edistettiin toimialan vastuullisia hankintoja, hiilineutraalin toimialan tavoitteita ja toimenpiteitä sekä kiertotalousratkaisuja yleisten alueiden viherjätteiden käsittelyssä, sekä niitä koskevaa seurantaa.</p>		<p>Kielenniva, Lukin</p>
<p>Integroidaan kestävyden GRI-mittaristo (talous, ympäristö ja sosiaalinen) osaksi kaupungin raportointia. Osallistutaan kaupunginkanslian vetämään SDG-raportointiin (YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mittaristo).</p>	<p><i>Laadittu selvitys GRI-mittariston soveltuvuudesta kaupunkiorganisaatioon. Integrointi toteutetaan yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa, mutta ei GRI:n pohjalta vaan osana SDG-raportointia.</i></p>	<p>SDG-tyo eteni kaupunginkanslian asettamassa aikataulussa ja koko työ valmistui kesäkuussa. Mapping 1 -vaihe julkaistiin Kaupunkisymposiumissa huhtikuussa, Mapping 2 -vaihe valmistui kesäkuussa ja VLR-raportti luovutettiin YK:lle heinäkuussa.</p>		<p>Nikunen Kippo-Edlund af Hällström</p>
<p>Päivitetään kaupungin ympäristöpolitiikka.</p>	<p><i>Päivitystyö on käynnistetty.</i></p>	<p>Ympäristöpolitiikan päivityksen kick-off-tilaisuus järjestettiin huhtikuussa ja luonnos valmistui syksyllä. Ympäristöpolitiikka on valmis vietäväksi päätöksentekoon Ylja:oon</p>		<p>Nikunen Kippo-Edlund af Hällström</p>

		ja edelleen Khs:een, asia Kympin joryyn tammikuussa.		
--	--	--	--	--

VASTUULLINEN TALOUDENPITO				
Omaisuu denhallintaa toteutetaan elinkaaritaloudellisesti				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Laaditaan maapoliittiset periaatteet. / Kärkihanke 2018 valmistellaan tontin luovutusta koskevat linjaukset ja 2019 maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset. Kaupunkiyhteisten toimenpiteiden valmistelu.	<i>Kaupungin johtoryhmä on 10/2018 hyväksynyt maapoliittisten linjausten tontinluovutusta koskevan osan. Tontinluovutusta koskevat linjaukset saatetaan päätöksentekoon 1-2/2019. Maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevien linjausten (maapoliittisten linjausten 2. vaihe) valmistelu on aloitettu. Maapoliittisten linjausten 2. vaihe saatetaan päätöksentekoon kevään 2019 aikana.</i>	Tontinluovutusta koskevat linjaukset hyväksytyt Kaupunginhallituksessa 1.4.2019. Maapoliittisten linjausten toisen vaiheen työohjelma ja tulevan työn suuntaviivat on käsitelty kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä toukokuussa ja kaupungin johtoryhmälle syyskuussa. Ohjausryhmän aloituskokous on pidetty kesäkuussa. Tavoitteena on saattaa linjaukset päätöksentekoon syksyn 2019 aikana. Raide-Jokerin vaikutusalueen maapoliittisten linjausten taustaselvitys- ja maanhankintapriorisointeja koskeva pohjatyo aloitettu.		Haapanen
Omaisuu denhallintaa toteutetaan elinkaaritaloudellisesti; rakennukset, yleiset alueet. Yleisille alueille laaditaan omaisuu denhallinnan linjaus.	<i>Tilojen omistamista elinkaaritaloudellisesti linjataan kiinteistöstrategiassa. Valmisteltu elinkaariohjauksella ja laadittu korjausvelan haltuunotto suunnitelma. Yleisten alueiden omaisuu denhallinnan linjauksen valmistelu on käynnissä. Linjaus 2018.</i>	Kiinteistöpoliittisen ohjelman ja sen toteutusohjelman hyväksymisen (24.6.2019) jälkeen salkuttamisen periaatteiden määrittely on käynnistynyt. Tämän jälkeen käynnistetään kiinteistökannan salkutus, jossa huomioidaan korjausvelan vähentämisen tarve. Infraomaisuuden hallinnan linjaus on valmistunut ja se viedään päätöksentekoon. Linjaukseen pohjautuvan toimenpideohjelman laadinta on käynnissä.		Hilden Kurki Rytkönen
Laaditaan hankintastrategia, jossa huomioidaan mm erilaiset	<i>Valmistui 12/2018, Kyliin päätettäväksi kevät 2019</i>	Käsitelty lautakunnassa 5.2.2019.		Ravantti

hankintamuodot, vastuullisuus ja elinkaarivaikutus.				
Kaupungin omien tilojen käyttöä tehostetaan.	<i>Asiaa tarkastellaan toimistotilojen muutoksissa (esimerkkinä Kuva) sekä palvelutilaverkkotarkasteluissa ja osana yksittäisten palvelutilojen hankesuunnittelua.</i>	Palvelutilaverkkotarkasteluissa yhdistetään mahdollisuuksien mukaan hankkeita tilatehokkuuden parantamiseksi. Hankesuunnittelussa ohjataan muuntojoustaviin ratkaisuihin ja tilojen yhteiskäyttöön.		Raveala Kurki
VASTUULLINEN TALOUDENPITO				
Kiinteistökannan laadun parantaminen				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Laaditaan kiinteistöstrategia/ kärkihanke. Sisältää toimitilastrategian (kehittämisen ja sisäisen vuokrauksen periaatteet) ja toimitilaomaisuuden omistajapoliittiset linjaukset (hankinnan, luovutuksen ja luopumisen periaatteet).	<i>Kiinteistöstrategia on valmis ja se on lausunnoilla toimialojen lautakunnissa. Toimeenpano-ohjelman valmistelu käynnissä.</i>	<i>Kiinteistöpoliittiseen ohjelmaan (kiinteistöstrategiaan) tehtiin lausuntojen pohjalta muutokset keväällä. Kiinteistöpoliittinen ohjelma, sisäilmaohjelma ja näiden toteutusohjelma hyväksyttiin Kh:ssa 24.6.2019. Elokuussa 2019 käynnistyi kiinteistöstrategian valmistelu, jonka valmistelu jatkuu vuoden 2020 puolelle.</i>		Raveala Kurki
Laaditaan sisäilmaohjelma. Laaditaan sisäilmaohjelman toteutusohjelma.	<i>Sisäilmaohjelma on valmis. Se menee päätöksentekoon yhdessä kiinteistöstrategian kanssa. Kaupungin sisäilmaryhmän toiminta on käynnistynyt kesällä 2018.</i>	Sisäilmaohjelma hyväksyttiin Kh:ssa 24.6.2019 yhdessä kiinteistöpoliittisen ohjelman kanssa. Samassa yhteydessä hyväksyttiin myös toteutusohjelma ja toimenpiteet vuosille 2019 ja 2020.		Raveala Saarinen
Tehdään tilahankkeiden toteutusmuotojen arviointi.	<i>Tehty vertailuraportti "Rakentamisen laadun ja riskien hallinta", jossa on vertailtu kahdeksan suurimman kunnan kolmen valtion omistajaorganisaation toimintatapoja rakennushankkeissa. Allianssi- ja elinkaari-pilottihankkeiden seurantamenettely on käynnistynyt.</i>	Laaditaan analyysi hankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta aiemmin toteutetun benchmarking-selvityksen sekä kolmen hankkeen Rala-auditoinnin pohjalta. Jatkettiin allianssi- ja elinkaari-pilottihankkeiden seurantaa.		Raveala Mykkänen
VASTUULLINEN TALOUDENPITO				
Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu

Toteutetaan palvelutilaverkkoselvityksiä eli esim. koulujen, päiväkotien, nuoriso- ja kulttuuritilojen alueellisia tarkasteluja.	<i>Toteutettu palvelutilaverkkoselvitykset: Puistolassa, Mellunkylässä ja Kaarelassa sekä Leikkipuistojen palvelutilaverkkoselvitys. Myös Herttoniemen Visiossa. Pakilan palvelutila-allianssihankkeessa tarkastellaan alueen koulu- ja päiväkoti sekä liikuntatiloja. Töölön ja Käpylän palvelutilaverkkotarkastelut ovat käynnissä.</i>	<i>Tehdyt tarkastelut: Suutarila-Siltämäki (kevät), Läntinen Helsinki: Haagan peruspiiri, Munkkiniemen peruspiiri ja Reijolan peruspiiri (kevät), Raide-Jokerin alue (syksy), Tuusulantien bulevardi (kevät), päiväkotien riittävyden tarkastelu</i>		Raveala
Yleisten alueiden keskeisten omaisuuslajien kuntotiedon hallintaan sovitaan menettelyt.	<i>Käynnissä. Yleisillä alueilla aloitettu, mm. katujen korjausvelkalaskentaa on tehty ja eri menetelmiä kokeiltu, puistojen kunnonmäärittystä ja korjausvelkalaskentaa kehitetty. Siltojen kuntotiedonhallintaan on toimiva menettely.</i>	Rakennettujen viheralueiden kunnonmäärittäminen on testattu ja 1. versio puistojen (A hoitoluokat) korjausvelan määrästä on saatu. Yleisten alueiden rakennettujen osien arvonmäärittäminen tehdään määrittämällä jälleenhankinta-arvoa.		Raveala Rytkönen
VASTUULLINEN TALOUDENPITO				
Tuottavuuden parantaminen				
Tavoitteet	Toteutuma 2018	Toteuma 2019	2020	Vastuu
Tuottavuuden mittaristo otetaan osaksi johdon mittaristoa ja toiminnanohjausjärjestelmää.	<i>Toimialalle on vuoden 2018 aikana luotu tuottavuusmatriisit. Matriisien perusteella toimialan tuottavuuden kehitystä voidaan seurata vuodesta 2019 lukien.</i>	Tuottavuusmittaristosta on saatu pohjaluvut vuoden 2018 tilinpäätöksen perusteella. Vuodesta 2019 saadaan ensimmäiset vertailuluvut, jotka kuvaavat tuottavuuden kehittymistä. Myös mittariston sisältöä ja teknistä toteutusta tarkastellaan edelleen.		Sutela
	<i>Hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstösuunnitelman toimeenpano etenee (01/2019 tavoitemitoitus 212 = vähennystä 40 henkilötyövuotta).</i>			Lappalainen
Edunvalvonta/vahvistetaan kaupungin asemaa metropolialueena Vaikutetaan lainsäädäntötyöhön ja tiivistetään yhteistyötä ministeriöiden kanssa.	<i>Käynnissä. Vaikutettu maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen siten, että suurten kaupunkien, erityisesti Helsingin erityispiirteiden (mm. merkittävä maanomistus, monimutkaiset yhteensovittamisen haasteet) lainsäädännölle asettamat vaatimukset tulevat huomioituksi lain valmistelussa. Helsinki on mm. yhtenä kaikkiaan viidestä kunnasta edustettuna lain valmistelun sidosryhmäfoorumissa. Keskusteltu liikenne- ja viestintäministeriön kanssa aktiivisesti liikennepoliitikasta liittyen mm. runkoverkkoasetukseen, maantielakiin ja tulevaan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan.</i>	Osallistuttu MRL-sidosryhmätyöskentelyyn. Jatketaan edunvalvontaa tavoitteena, että kaupungilla säilyy määrittelyvalta sen osalta, minkälaisia kaavainstrumentteja se alueellaan soveltaa. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän luonnokseen on annettu kommentit syksyn 2019 aikana. Laadittuja kommentteja on hyödynnetty laajasti muiden toimijoiden laatimien lausuntojen valmistelussa. Vuoden 2019 aikana on osallistuttu aktiivisesti valtakunnallisen		Suomi/Rajala Hilden Henttonen

<p>Vahvistetaan strategian toteuttamisen kannalta relevanttien kaupunkien yhteistyöverkostoja ja benchmarkausta.</p> <p>MAL 2019 (Helsingin seudun maankäyttö, asuminen, liikenne) suunnitelma: seurataan kuinka kaupungin strategiset ja yleiskaavan toteuttamisohjelman tavoitteet toteutuvat MAL-työn eri vaiheissa (raami, luonnos, sopimus).</p>	<p><i>Kiinteistöstrategian valmistelussa benchmarkataan mm. Suomen yliopistokiinteistöjä ja Senaatti-kiinteistöjä sekä Tukholmaa, Osloa ja Göteborgia.” Toteutui kiinteistöstrategian valmistelun yhteydessä Suomen yliopistokiinteistöjä lukuunottamatta. Toteuttajana oli Newsec.</i></p> <p><i>”Kaupunkitekniikkaa (ulkovalaistus-, liikennevalo- ja muu LVIS-tekniikka) kehitetään ja benchmarkataan kansallisesti ja kansainvälisesti osallistumalla aktiivisesti mm. UV-7 -ryhmän ja LUCI -järjestön kehitystoimintaan</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>Jatkettu Pohjoismaiden pääkaupunkien maankäytön suunnittelijoiden yhteistyöverkoston toimintaa ja osallistuttu vuosikokoukseen syksyllä 2018. Esitely kokouksessa Helsingin yleiskaavan toteuttamisohjelmaa.</i> b) <i>Käynnistetty Suomen EU-puheenjohtajakautteen liittyvän vuonna 2019 Helsingissä järjestettävän kaupunkisuunnittelukonferenssin valmistelu.</i> c) <i>Osallistuttu Suomen kasvukäytävän työskentelyyn ja nostettu lentoradan toteuttamisen edistäminen kasvukäytävän hallitusohjelmataavoitteeksi.</i> <p><i>Käynnissä. Vaikutettu aktiivisesti MAL-suunnitelman sisältöön ja varmistettu, että Helsingin kilpailukyvyyn ja kestäväen kasvun turvaamisen kannalta ensiarvoisen tärkeät tavoitteet ja hankkeet tulevat huomioiduksi MAL-suunnitelman priorisoinneissa (mm. yleiskaavan toteuttamisen 1. vaiheen pikaraitiotiet, Pisara, asuntotuotannon kannalta olennaiset maantieliittymät). MAL-suunnitelmaluonnos valmistui syksyllä 2018. Kaupunkiympäristölautakunta antoi lausunnon 12/2018.</i></p>	<p>liikennejärjestelmäsuunnitelman (VLJS) suunnitteluun.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 8.–9.10.2019 järjestettiin Pohjoismaiden pääkaupunkien maankäytön suunnittelijoiden yhteistyöverkosto NPN:n (Nordisk Planchef Network) vuosikokous HIC 2019 –konferenssiin integroituna; Esiteltiin mm. digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia Helsingin maankäytön suunnittelussa. b) 9.-10.10.2019 järjestettiin kansainvälinen Helsinki Impact Conference <u>HIC 2019</u>-kaupunkisuunnittelukonferenssi, joka nosti esiin kaupunkien merkityksen Euroopan tulevaisuuden tekijöinä Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella. c) Jatkettiin osallistumista Suomen kasvukäytävän (SKK) työskentelyyn maankäyttöjohtajatasoisesti. <p>MAL-suunnitelma on valmis ja hyväksytty. Siirtynyt sopimusneuvotteluvaiheeseen. 1. vaiheen pikaraitiotiet ja Pisara priorisoitu tavoitteen mukaan. Sopimusneuvotteluja ei saatu maaliin hallituskriisin vuoksi.</p>		
---	--	--	--	--